ΟΛΛΑΝΔΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΒΑΝ ΜΠΕΡΓΚΕΝ

Σὲ μιὰ κωμόπολι τῆς Ὁλλανδίας ζοῦσαν ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια δυὸ φίλες. Ἡ Ρόζα ποὺ ἦταν εἴκοσι χρονῶν κ' ἡ Φρειδερίκα ποὺ ἦταν δυὸ χρόνια μικρότερή της.

Ἡ Ρόζα εἶχε τριανταφυλλένιο δέρμα, γαλανὰ μάτια καὶ ξανθὰ μαλλιά. Ἡ Φρειδερίκα ἦταν ἄσπρη σὰν τὸ γάλα, μὲ γαλάζια μάτια καὶ καταμάυρα μαλλιά. Ἤταν ἀκόμα εὐκίνητη καὶ ζωηρὴ κ' ἡ χειρονομίες της ἐφανέρωναν ἐνεργητικότητα καὶ περηφάνεια.

Οἱ νέοι καϊγονταν ἀπ' ἀγάπη γι' αὐτή. Ἀπ' ὅλους ὅμως πιὸ πολὺ τὴν ἀγαποῦσε ἕνα ἀρχοντόπουλο, ὁ Ντίξων, καὶ γιὰ χάρι της παράτησε καὶ λησμόνησε τὴ Ρόζα, μὲ τὴν ὁποία συνδέοταν ἀπὸ χρόνια.

Ἡ Ρόζα δὲν ἄρχησε νὰ καταλάβη πῶς ἡ καρδιὰ τοῦ ἀγαπημένου της ἦταν χαρισμένη πειὰ στὴ Φρειδερίκα καὶ πῶς σ' αὐτὴν δὲν ἀπάνεαν παρὰ τὰ δάκρυα κ' οἱ ἀναστεναγμοί. Δὲν θέλησε ὅμως νὰ ὑποχωρήση ἀμέσως καὶ βάλθηκε νὰ γίνη πιὸ ὡραία καὶ πιὸ ἑλκυστική. Ὅταν ἔβγαινε ἔξω, φοροῦσε πάντα παπούτσια ἀπὸ μαῦρο βελοῦδο σὰν τὶς κόρες τῶν εὐγενῶν. Τὸ χαριτωμένο πρόσωπό της πλασιώνοταν ἀπὸ ἕναν κόκκινο μεταξωτὸ κεφαλόδεσμο ποὺ σκεπαστοῦσε τὰ μεταξωτὰ μαλλιά της καὶ τὴν ἔκανε πιὸ γοητευτική. Ὁ σκοπός της ἦταν ἢ νὰ πάρη πίσω τὴν καρδιὰ τοῦ φίλου της ἢ νὰ ἐκδικηθῆ ἐκείνη ποὺ τῆς τὴν εἶχε κλέψει. Ἡ προδομένη της ἀγάπη κ' ἡ ζωηρή της ζηλοτυπία τὴν ἔσπρωξαν μάλιστα στὸ τέλος νὰ καταστρώση ἕνα τολμηρὸ καὶ καταχθόνιο σχέδιο ποὺ θὰ τὴν ἱκανοποιοῦσε γιὰ ὅ,τι εἶχε χάσει.

Γιὰ νὰ μὴ δώση ἀποψίες στὴν ἀντίζηλό της καὶ στὸν ἄπιστο φίλο της δὲν τοὺς ἀπόφευγε καθόλου. Βρίσκοταν ὅπως πάντα μαζύ τους κ' ἔδειχνε μὲ τὴν ξάγγυαστη καὶ πρόσχαρη στάσι της πὼς εἶχε λησμονήσει τὴν προδοσία.

Τὶς γιορτὲς ἀντάμωνε τοὺς δυὸ ἐρωτευμένους στὴ μεγάλη πλατεία, ὅπου ἔπιναν μαζὺ ἀπ' τὸ ἴδιο ποτήρι καὶ συνομιλοῦσαν σὰν καλοὶ φίλοι.

Ὁ Ντίξων κ' ἡ Φρειδερίκα, μεθυσμένοι ἀπὸ εὐτυχία, δὲν ὑποψιάζοντουσαν τίποτα. Μιλοῦσαν γιὰ τὸ μέλλον καὶ τἄβλεπαν ὅλα ρόδινα. Σχεδίαζαν νὰ κάμοιν τὸ γάμο τους, ν' ἀγοράσοιν μιὰ μικρὴ ἔπαυλι στὰ περίχωρα καὶ νὰ τὴν ὀνομάσουν «Ἡ Κοιλάδα τῶν Κρίνων». Κὶ γελοῦσαν, γελοῦσαν χαρούμενα γιὰ ὅλ' αὐτά, χωρὶς νὰ λογαριάζουν τὴ φτωχὴ λυπημένη καρδιὰ τῆς Ρόζας ποὺ τὴν ἐσπάραζαν μὲ τὰ λόγια τους..

Ὤ, τόσο τοὺς μισοῦσε ἡ Ρόζα, πόσο τοὺς ἀντιπαθοῦσε, πόσο τοὺς ἐχθρεύοταν! Ἔννοια τους ὅμως, καὶ θὰ τοὺς πλήρωνε γιὰ καλά...

Ἕνα ἀπόγευμα ἀποφάσισαν νὰ πᾶν κ' οἱ τρεῖς τους μαζὺ στὶς παγοδρομίες τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ποὺ θὰ γινόντουσαν σὲ λίγες μέρες. Ἡ γιορτὴ θὰ διεξήγετο στὴ μεγάλη διώρυγα κ' οἱ τρεῖς νέοι θὰ διασκεδάζαν μ' ὅλη τὴν καρδιά τους. Θὰ ρίχνονταν ἀπάνω στὸν πάγο μὲ τὰ ἐλαφρὰ τους παγοπέδιλα, θὰ τρέχανε ὁλόκληρες ὧρες στὴ γλυστερή του ἐπιφάνεια καὶ θὰ ἐπεδείκνυαν ὅλη τὴ χάρι καὶ τὴ σβελτάδα τους στοὺς χοροὺς ποὺ θὰ χόρευαν...

Ὅταν ξημέρωσε ἡ μέρα ἡ προορισμένη γιὰ τὶς παγοδρομίες, πλῆθος ἀπὸ ἄντρες καὶ γυναῖκες μαζεύτηκαν στὴ μεγάλη πλατεία τῆς κωμοπόλεως, ἕτοιμοι νὰ ξεκινήσοιν. Ὅλοι εἶχαν ὡραῖα παγοπέδιλα, ἀλλὰ τῆς Ρόζας ἦσαν τὰ καλύτερα ὅλων.

Ὅταν ἔφτασαν στὴ διώρυγα, πιαστῆκαν χέρι μὲ χέρι καὶ ρίχτηκαν ἀπάνω στὸν πάγο παρέες-παρέες. Ἤταν γραφικὸ θέαμα νὰ βλέπη κανεὶς τοὺς σφριγηλοὺς νέους ποὺ γλυστροῦσαν μὲ μιὰ μοναδικὴ ἐλαφρότητα ἀπάνω στὸ μεγάλο καθρέφτη τῆς τῶν πάγων... Ἡ ρόμπες τῶν κοριτσιῶν ἀνασηκώνονταν χαριτωμένα σὲ κάθε κίνησί τους.

Σ' ὅλο τὸ μῆκος τοῦ δρόμου ἔτρεχαν ἀμάξια βαμμένα μὲ ζωηρὰ χρώματα καὶ στολισμένα μὲ χλωρὰ κλαδιά, τὰ ὁποῖα κουβαλοῦσαν καινούργιους χωρικοὺς στὶς παγοδρομίες.

Γύρω ἀπ' τὴν πλατεία ἦσαν στημένα μεριὰ τεῖοπωλεῖα. Τὰ πρασινοκάτρινα παράθυρά τους εἶχαν στολιστεῖ μὲ γαλάζιες κ' ἄσπρες σημαίες. Οἱ γέροι τοῦ χωριοῦ πάλι εἶχαν μαζευτεῖ κάτω ἀπὸ μεγάλα δέντρα καὶ διηγοῦντο ἱστορίες τοῦ παληοῦ καιροῦ.

Τί ὡραῖο μέρα! Ὁ ἥλιος ἐφώτιζε μὲ τὶς κίτρινες ἀχτίδες του τὰ χρυσὰ στολίδια, τὰ κόκκινα μάγουλα, τὰ λαμπερὰ μάτια καὶ τὰ γελαστὰ στόματα ποὺ προκαλοῦσαν τὸν πόθο καὶ διψοῦσαν γιὰ φιλιά...

Ἡ γιορτὴ ἄρχισε μὲ τὸ λεγόμενο «παιγνίδι τοῦ δαχτυλιδιοῦ». Στὸ παιγνίδι αὐτὸ οἱ νέοι, ὁπλισμένοι μὲ μιὰ μικρὴ ξύλινη λόγχη, ἔπρεπε νὰ τρέξοιν γρήγορα-γρήγορα μὲ τὰ παγοπέδιλά τους ἀνάμεσ' ἀπὸ δυὸ βαρέλια καὶ νὰ περάσοιν στὴ λόγχη τους ἕνα δαχτυλίδι ποὺ κρεμόταν ἀπὸ μιὰ κλωστή.

Ὁ Ντίξων, ἡ Ρόζα κ' ἡ Φρειδερίκα, μόλις ἄρχισε τὸ παιχνίδι αὐτό, μπῆκαν στὸ διπλανὸ πανδοχεῖο καὶ κάθησαν μπρὸς σ' ἕνα τραπέζι ὅπου τοὺς ἔφεραν ποτά, τυρὶ καὶ ξερὰ φρούτα. Ὅταν ἀπόφαγαν, ἡ δυὸ νέες παρακάλεσαν τὸ σύντροφό τους νὰ τραγουδήση.

Τότε ὁ Ντίξων γυρίζοντας πρὸς τὴ Φρειδερίκα, πρὸς τὴν ὁποία τὰ μάτια του ἔστελναν φωτιὲς πάθους, ἔψαλε τὸ παρακάτω τραγοῦδι:

«*Ἂν ὁ Πλάστης ἄκουγε τὴ φωνή μου, θὰ γινόμαστε δυὸ χελιδόνια καὶ θὰ πετούσαμε μακρυὰ ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμο...*

Τὸ μικρό μου ράμφος θὰ χάιδευε ἁπαλὰ τὰ μαλακὰ χνούδια τοῦ λαιμοῦ σου κι' ἡ φτεροῦγα μου θ' ἄγγιζε συχνὰ τὴ δική σου...

Θὰ φτάναμε κοντὰ σ' ἕναν ψηλὸν πύργο καὶ θὰ χτίζαμε τὴ φωλιὰ μας μέσα σὲ σκοτεινὰ φαράγγια γιὰ νὰ κρύψουμε ἀπ' τοὺς ἄλλους τὸ μυστικὸ τῆς εὐτυχίας μας...

Ὅταν θ' ἀνέτελλε ὁ ἥλιος, θὰ κοβα λουλούδια γιὰ νὰ στολίσω τὴ φωλιὰ ὅπου θὰ κλωσσοῦσες τ' αὐγὰ τῶν ἐρώτων μας...»

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τραγουδιοῦ ἡ Φρειδερίκα χαμογελοῦσε καταχόκκινη ἀπὸ χαρά, ἐνῶ στὸ πρόσωπο τῆς δυστυχισμένης Ρόζας χινόταν μιὰ νεκρικὴ χλομάδα...

Σὲ λίγο ἡ ὀρχήστρα μὲ τοὺς πεταχτοὺς ἤχους της ἀνήγγειλε τὴν ἔναρξι νέου παιγνιδιοῦ. Ἐπρόκειτο νὰ γίνοιν χοροὶ ἀπάνω στὸν πάγο. Ἡ παρέες ἔφερναν δυὸ-δυὸ ἕνα γῦρο καὶ στὸ τέλος κατέληγαν στὴν πλατεία, ὅπου χορεύαν, ἐνῶ οἱ φίλοι τους ἐχάρασσαν πάνω στὸν πάγο, γύρω ἀπ' αὐτοὺς μὲ τὰ παγοπέδιλά τους διάφορα ὀνόματα καὶ σχέδια.

Ὁ Ντίξων κ' ἡ Φρειδερίκα ρίχτηκαν ἀμέσως στὸ χορό. Χορεύαν ἔτσι ἐπὶ μισὴ ὥρα. Ἐνῶ τὰ πέδιλά τους γλυστροῦσαν ἀπάνω στὸ κρύσταλλο κ' ὁ πάγος ἔτριζε κάτω ἀπ' τὰ πόδια τους, ἡ Φρειδερίκα χαμογελοῦσε γλυκὰ στὸ ἀγαπημένο της, δείχνοντάς του τὰ κάτασπρα, μαργαριταρένια δόντια της.

Ἔτρεχαν, ἔτρεχαν, γλυστροῦσαν κ' ἔφευγαν γοργὰ κ' ἀπὸ πίσω τους ἀκολουθοῦσε ἡ Ρόζα. Γελοῦσε καὶ τραγουδοῦσε κ' αὐτή, λιγώντας κάθε τόσο μὲ τσακίσματα καὶ νάζια τὸ κορμί της.

Ἔξαφνα, ἐνῶ ὅλοι ἦσαν μεθυσμένοι ἀπ' τὴ χαρὰ τῆς διασκεδάσεως, ἕνα τρομαχτικὸ τρίξιμο ἀκούστηκε. Ὁ πάγος, ἀπάνω στὸν ὁποῖο τρέχανε ὁ Ντίξων μὲ τὴ Φρειδερίκα, ραγίστηκε καὶ βυθίστηκε τραβώντας στὴ μαύρη τρύπα π' ἄνοιξε καὶ τοὺς δυὸ ἐρωτευμένους!...

Φωνὲς τρόμου ὑψωθῆκαν τότε ἀπὸ παντοῦ. Οἱ πανηγυριστὰι ἔμειναν σὰν μαρμαρωμένοι στὴ θέσι τους. Δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν πῶς συνέβη ἕνα τέτοιο τρομερὸ δυστύχημα.

Ἡ Ρόζα ἀπομακρυνόταν τώρα μὲ ταχύτητα ἀπ' τὸν τόπο τοῦ δράματος, ἀπάνω στὰ ἐλαφρὰ παγοπέδιλά της ποὺ τὴν ὁδηγοῦσαν σὰν φτερά.

— Πεθάνετε εὐτυχισμένοι! Ἐκδικήθηκα!... ψιθύρισε σκληρὰ ἡ ζηλότυπη Ρόζα, ἡ προδομένη Ρόζα...

Μὰ πῶς εἶχε γίνει τὸ δυστύχημα;

Ἡ Ρόζα εἶχε ἀντιληφθεῖ πῶς ὁ Ντίξων κ' ἡ Φρειδερίκα, βυθισμένοι καθὼς ἦταν στὴν ἔκστασί τους, δὲν πρόσεχαν στὸ δρόμο τους καθόλου κ' ἄνοιξε σιγὰ-σιγὰ γύρω τους, μὲ τὰ μυτερὰ παγοπέδιλά της ἕνα βαθὺ αὐλάκι ποὺ χώρισε τὸν πάγο, τὸν ράγισε καὶ τὸν ἔκανε νὰ σπάση ἀπὸ τὸ βάρος καὶ νὰ καταπιῆ τοὺς δυὸ ἀσύλλογιστους ἐρωτευμένους.

Εἶχε προετοιμάσει τὴν ἐκδίκησί της αὐτὴ ἀπὸ καιρό. Καὶ προ-

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΩΝ

Τὰ ἡμερολόγια, τὰ ὁποῖα ὁ λαὸς γνωρίζει συνηθέστερα ὡς Καζαμίας, ἀριθμοῦν βίο ἀρκετῶν ἐτῶν. Τὸ πρῶτο ἡμερολόγιο φάνηκε στὴ Γαλλία κατὰ τὸ 1470, δηλαδὴ τριάντα τέσσερα χρόνια μετὰ τὴν ἐφεύρεσι τῆς τυπογραφίας, συνταχθὲν ἀπὸ κάποιο Βρεττανὸ μοναχὸ ὀνόματι Γίγκλαμ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ λαοῦ ἀγνοοῦσε γραφὴ καὶ ἀνάγνωσι. Οἱ χωρικοὶ ἐπομένως δὲν μποροῦσαν νὰ διαβάσουν ἡμερολόγια καὶ ἔτσι αὐτὰ ἦσαν γνωστὰ μονάχα στοὺς μορφωμένους τῶν πόλεων, ἰδίως στοὺς σπουδαστὰς καὶ στοὺς καλογήρους.

Τὰ ἡμερολόγια ποὺ βγῆκαν ὕστερα ἀπὸ ἐκεῖνο, τοῦ Γίγκλαμ, ἦσαν συντεταγμένα ἄλλα στὴ Γαλλικὴ καὶ ἄλλα στὴ Λατινική, περιεῖχαν ἄθλιες εἰκόνες καὶ ἐγράφοντο συνήθως ἀπὸ ἀστρονόμους καὶ γιατροὺς τῆς ἐποχῆς.

Κατὰ τὸν 16ο καὶ 17ο αἰῶνα τὰ ἡμερολόγια ἐβελτιώθηκαν κάπως ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενο καὶ μποροῦσε νὰ βρῆ κανεὶς μέσα σ' αὐτὰ χρήσιμες γνώσεις, μεταξὺ τῶν διαφόρων γελοίων δημοσιευμάτων των. Ἀργότερα οἱ Διαμαρτυρόμενοι τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γερμανίας μεταχειρίστηκαν τὰ ἡμερολόγια γιὰ νὰ καταπολεμοῦν μὲ αὐτὰ τὸν Πάπα καὶ γιὰ νὰ διαδώσουν τὶς μεταρρυθμιστικὲς ἰδέες των. Ἀλλὰ στὸν ἀγῶνα αὐτὸν οἱ ἐκδόται ἡμερολογίων τῆς Γαλλίας δὲν ἐτόλμησαν νὰ λάβουν μέρος, κατόπιν σχετικῆς ἀπαγορεύσεως.

Κατὰ τὸ ἔτος 1560 ὁ Κάρολος Θ' ἀπηγόρευσε διὰ διατάγματος τὴν ἔκδοσι παντὸς ἡμερολογίου, ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεώς του ἐκ μέρους τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἢ τοῦ ἐπισκόπου τῆς περιφερείας.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΓ' ἐνέκρινε τὸν νόμο αὐτὸν μὲ τὴν προσθήκη νὰ μὴ δημοσιεύωνται τοῦ λοιποῦ στὰ ἡμερολόγια πορεῖα ἢ φάσεις καὶ ἢ ἐκλείψεις τῆς σελήνης καὶ ὡρισμένες ἀστρονομικὲς πληροφορίες.

Λόγῳ τῆς διατάξεως αὐτῆς τὰ ἡμερολόγια, τὰν τῆς ἀστρονομικῆς ὕλης ἐδημοσίευαν μόνον τὶς μάχες ποὺ εἶχαν γίνει κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἔτους καὶ τοὺς θανάτους ἐπιφανῶν ἀνδρῶν.

Ἐπίσης ἔγραφαν ποιὰ εἶνε κατάλληλη ἐποχὴ γιὰ καθάρσιο ἢ γιὰ φλεβοτομία, πότε πρέπει νὰ... κόβη κανεὶς τὰ μαλλιά του καὶ πότε ἀλλάζει ἡ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις.

Ἀπηγορεύετο ὅμως αὐστηρότατα νὰ ἀναφέρουν ἐξορκισμούς, μαγγανεῖες καὶ τὰ τοιαῦτα, γιατὶ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ οἱ μάγοι κατεδικάζοντο σὲ θάνατο καὶ ἐκαίοντο!

Κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα τὰ ἡμερολόγια, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀκόμη διαδοθεῖ στὴν ὕπαιθρο, ἔχασαν καὶ τοὺς ἀναγνῶστες τῶν πόλεων, οἱ ὁποῖοι ἀηδίασαν διαβάζοντας τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια.

Ἀλλὰ λίγο πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς μεγάλης Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως τὰ μεγάλα τυπογραφικὰ καταστήματα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἑλβετίας ἀποφάσισαν νὰ βελτιώσουν τὴν ὕλη τῶν ἡμερολογίων, τὰ ὁποῖα ἔκτοτε περιελάμβαναν ἐπιστημονικὰ ἄρθρα, ὑγιεινὲς ὁδηγίες, πολιτικὰ μαθήματα κλπ.

Σήμερα τὰ ἡμερολόγια ἔχουν ἀπείρως τελειοποιηθεῖ καὶ ἀποτελοῦν πρώτης τάξεως φιλολογικὰ ἀναγνώσματα, μὴ ἔχοντα καμμιὰ ὁμοιότητα μὲ τοὺς πρωτογόνους ἐκείνους Καζαμίας τοὺς ὁποίους χρησιμοποιοῦν ἀκόμη οἱ χωρικοί.

Ἡμερολόγια μὲ ἀνόητες, κομπογιαννίτικες συνταγές, προφητεῖες κ' ἄλλα τερατώδη δημοσιεύματα ἐξεδόθησαν καὶ στὴν Ἑλλάδα περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου.

ΕΡΩΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

— Μὲ τί εἶνε στρωμένος ὁ Ἅδης;
— Μὲ γυναικεῖες γλῶσσες!

* * *

— Ποιὰ πόλις τῆς Ἑλλάδος κόβει κ' ἀπ' τὰ δυὸ μέρη;
— Τὸ... Δίστομο!

* * *

— Τί μπορεῖ νὰ κάμη κανεὶς χωρὶς χρήματα;
— Μόνον... χρέη!

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΧΑΪΝΕ

Ἕνα παιδικὸ ποίημα πρὸς τὴν ἀείδον Καρολίνα Στέρν. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῆς μητέρας του. Ἡ ἔκθεσις γιὰ τοὺς βρυκόλακες. Ἀληθινὸ ἀριστούργημα. Ἡ κατάπληξις τῶν καθηγητῶν. Πῶς χάσηκε το χειρόγραφο, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ποιήματα τοῦ Χάϊνε ἦταν ἀφιερωμένο σὲ κάποια ἀοιδὸ καὶ ἰδοὺ ὑπὸ ποιὲς περιστάσεις εἶχε γραφεῖ.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ στὸ θέατρο τοῦ Ντύσσελντορφ ἐδίδοντο παραστάσεις ἀπὸ μερικοὺς ἐντοπίους καλλιτέχνας. Μεταξὺ αὐτῶν διεκρίνετο μιὰ ὡραιοτάτη καὶ καλλίφωνη ἀοιδὸς ὀνόματι Καρολίνα Στέρν, ἡ ὁποία ἀποτελοῦσε τὸ εἴδωλο τοῦ θεατροφίλου κοινοῦ.

Ἡ Καρολίνα, ἂν καὶ ὅλοι ἐπεδίωκαν τὴ συναναστροφή της καὶ τὴν προσκαλοῦσαν σὲ συγκεντρώσεις, προτιμοῦσε νὰ ζῆ μοναχικά, μαζὶ μὲ τὴ γρηᾶ μητέρα της. Ἡ μητέρα τοῦ Χάϊνε αἰσθανόταν θερμὴ συμπάθεια πρὸς αὐτὴ καὶ δεχόταν μ' εὐχαρίστησι τὶς ἐπισκέψεις της.

Μιὰ βραδυά, θέλοντας νὰ τὴν τιμήσῃ γιὰ τὴν προτοφανῆ της ἐπιτυχία σὲ μιὰ παράστασι ποὺ δόθηκε ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τῆς πόλεως, καὶ στὴν ἀποία ἡ καλλιτέχνις ἐσημείωσε πραγματικὸ θρίαμβο, τῆς προσέφερε στὸ σπίτι της δεῖπνο.

— Τί κρίμα, ἀγαπητή μου, τῆς εἶπε σὲ μιὰ στιγμὴ κατὰ τὸ δεῖπνο, νὰ μὴ βρεθῇ ἕνας ποιητὴς νὰ σὲ ὑμνήσῃ!...

Ὁ μικρὸς Ἐρρίκος, ὁ ὁποῖος παρευρίσκοταν στὸ δεῖπνο μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς του, ἅμα ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια βυθίστηκε σὲ ρέμβη καὶ, καθ' ὅλη τὴ βραδυά, δὲν ξεκόλλησε τὰ μάτια του ἀπὸ τὴν ἀοιδό.

Τὴν ἄλλη μέρα παρουσίασε στὴ μητέρα του, γραμμένο καλλιγραφικὰ ἀτάνω σὲ ὡραῖο γυαλιστερὸ χαρτὶ καὶ στολισμένο μὲ ἀραβουργήματα, ἕνα ποίημά του, στὸ ὁποῖο ἐξυμνοῦσε τὴν Καρολίνα.

Ἡ μητέρα του τὸ διάβασε μὲ θαυμασμό, ἀγκάλιασε τὸ γυιό της μὲ σφίγκίνησι καὶ ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ τοῦ φέρνεται μὲ διαφορετικὸ τρόπο, βέβαιη πὼς εἶχε γεννήσει μιὰ ποιητικὴ μεγαλοφυΐα.

Τὸ ποίημα ἐκεῖνο τοῦ Χάϊνε δημοσιεύτηκε ἀνωνύμως σὲ μιὰ ἐφημερίδα τοῦ Ντύσσελντορφ.

* * *

Ἀφορμὴ τοῦ πρώτου φιλολογικοῦ θριάμβου τοῦ Χάϊνε ἦταν ἡ ἀδελφή του Καρλόττα.

Μιὰ μέρα ἡ Καρλόττα ἔπρεπε νὰ γράψῃ κάποια ἔκθεσι καὶ διατελοῦσε σὲ μεγάλη ἀμηχανία. Ἐπρόκειτο γιὰ κάποια ἱστορία, τὴν ὁποίαν ὁ διδάσκαλός της τῆς εἶχε διηγηθεῖ στὸ σχολεῖο ἐπανειλημμένως καὶ μὲ κάθε λεπτομέρεια. Ἐπειδὴ ὅμως αὐτὴ εἶχε ἄλλοῦ τὸ νοῦ της ἐκείνη τὴν ὥρα, δὲν ἐπρόσεξε καθόλου στὴ διήγησί του καὶ λησμόνησε μάλιστα καὶ τὸ θέμα τῆς ἐκθέσεως.

Τώρα λοιπὸν ἦταν πολὺ στενοχωρημένη καὶ τοῦ κάκου βασάνιζε τὸ μυαλό της γιὰ νὰ μπορέση νὰ θυμηθῆ.

— Γιὰ σκέψου, τῆς εἶπε ὁ Ἐρρίκος, ὁ ὁποῖος θέλησε νὰ τὴ βοηθήση. Γιατί πρᾶγμα ἔλεγε ἡ ἱστορία σου;

— Γιὰ βρυκόλακες, νομίζω, ἀπάντησε ἡ Καρλόττα.

— Γιὰ βρυκόλακες; εἶπε ὁ Ἐρρίκος. Μοῦ ἀρκεῖ αὐτό. Πήγαινε νὰ παίξῃς κ' ἄφησέ με μοναχό...

Ὁ μικρὸς ποιητὴς κλείστηκε ἀμέσως στὸ δωμάτιό του καὶ δὲν βγῆκε ἀπὸ κεῖ παρὰ μετὰ μιὰ ὥρα. Ἡ ἔκθεσις ἦταν ἕτοιμη.

Τὴν ἔδωσε στὴν ἀδελφή του, κ' ἐκείνη, εὐχαριστημένη ποὺ ἀπαλλάχτηκε ἀπὸ μιὰ σκοτοῦρα, δὲν ἐφρόντισε οὔτε νὰ τὴ διαβάσῃ. Τὴν ἄλλη μέρα πῆγε στὸ σχολεῖο καὶ παρουσίασε στὸ διδάσκαλό της τὴν ἔκθεσι, μαζὶ μὲ τὶς ἄλλες συμμαθήτριές της.

Ὁ δάσκαλος μόλις διάβασε τὴν ἔκθεσι, δὲν τῆς ἔδωσε πίσω τὸ τετράδιο.

— Κόρη μου, τὴ ρώτησε, ποιὸς ἔγραψε τὴν ἔκθεσί σου;

— Ἐγώ, ἀποκρίθηκε ἡ Καρλόττα μὲ σταθερὸ τόνο.

— Δὲν θὰ σὲ μαλώσω, ἐπανέλαβε ἤσυχα ὁ διδάσκαλος. Πές μου ὅμως τὴν ἀλήθεια. Ποιὸς τὴν ἔγραψε;

Ἡ Καρλόττα χαμήλωσε τότε τὰ μάτια της καὶ κατακόκκινη ἀπ' τὴ ντροπή της, ἀποκρίθηκε:

— Ὁ ἀδελφός μου!

— Αὐτὸ τὸ διήγημα εἶνε πραγματικὸ ἀριστούργημα, εἶπε τότε ὁ διδάσκαλος σὲ δυὸ παρισταμένους συναδέλφους του καὶ ἄρχισε νὰ τὸ διαβάζῃ δυνατά.

Οἱ ἀκροαταὶ ἄκουσαν τὴ διήγησι μὲ πραγματικὴ φρίκη, γιατί ἡ περιγραφὴ ἦταν τόσο ζωντανή, ὥστε ἡ μικρὲς μαθήτριες νόμιζαν πὼς εἶχαν τὸ βρυκόλακα μπροστά τους.

Ὁ διδάσκαλος ἔτρεξε τότε στὴ μητέρα τοῦ Χάϊνε, ὁ ὁποῖος δὲν ἦταν τότε παρὰ δέκα μόλις ἐτῶν, καὶ τὴ συνεχάρη γιὰ τὸ ταλέντο τοῦ γυιοῦ της. Θέλησε μάλιστα νὰ κρατήση ὁ ἴδιος τὸ χειρόγραφο, ἀλλὰ μόνο ἀντίγραφο τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ πάρη.

Τὸ πρῶτο αὐτὸ πεζὸ ἔργο τοῦ Χάϊνε κάμηκε μαζὶ μ' ἕνα ποίημά του, σὲ μιὰ μεγάλη πυροκαϊὰ τοῦ Ἀμβούργου, ὅπου παρὰ λίγο νὰ ἀπανθρακωθῆ μαζὶ μὲ τὸ σπίτι κ' ἡ μητέρα του.

κειμένου νὰ ἐκδικηθῆ τὴν κλέφτρα τῆς ἀγάπης τῆς δὲν δίστασε νὰ ἐπιβάλη τὴν ἴδια θανάσιμη τιμωρία καὶ σ' ἐκεῖνον ποὺ ἀγαποῦσε μὲ τόσο πάθος, σ' ἐκεῖνον ποὺ ἀποτελοῦσε γι' αὐτὴν τὸ πᾶν!

Τὸ ἄνοιγμα τοῦ πάγου κατάπιε τοὺς δυὸ νέους, πρὶν προφτάσουν νὰ τοὺς δώσουν βοήθεια... Ἕνας σταυρὸς στήθηκε στὸ μέρος αὐτὸ γιὰ νὰ θυμίζῃ τὸ δρᾶμα ποὶγινε ἔτσι ξαφνικά. Κανένας δὲν ἐπαυσάστηκε ποτὲ τὴ Ρόζα γιὰ τὴ κακούργα της πρᾶξι. Μόνον ὁ Θεὸς τὴν εἶδε... Μόνον ὁ Θεὸς τὴν τιμώρησε, γιατὶ πάνω στὸ χρόνο τρελλάθηκε!...

Γυρίζει τώρα στοὺς δρόμους ἡ ὄμορφη Ρόζα καὶ τραγουδάει τὸ γνωστὸ παθητικὸ τραγοῦδι:

— «*Ἂν ὁ Πλάστης ἄκουγε τὴ φωνή μου θὰ γινόμαστε δυὸ χελιδόνια καὶ θὰ πετούσαμε μακρυὰ ἀπ' αὐτὸ τὸν κόσμο!...*»

ΑΥΓ. ΒΑΝ ΜΠΕΡΓΚΕΝ